

Božje okolje

Revija za krščansko duhovnost. Leto 34. Številka 2/2009. Cena 3,80 evra

Si upaš povedati, da si kristjan?

Kriza in priložnost

Brez zaupanja ostane brezup

Strah me je!

Trepet pred
breznom nič 4

Strah v odnosu 5

Tema številke: Strah me je!

Zbal sem se
in se skrtil 6

Od tesnobe
do fobije 8

Brez zaupanja
ostane brezup 10

Naš gost
in skrbnik 15

Med življenjem
in smrtjo 16

Meditacija 18, 19

Si upaš povedati,
da si kristjan? 20

Groza, ki je
hkrti blaženost 23

Božja »zaščita« 25

Še sebe sem
se bala 26

Strah je
izgubil moč 27

»Neobložnost«
z nepotrebnim 29

Kriza
in priložnost 32

H₂O novice 34

Božje okolje, revija za krščansko duhovnost

Izdaja Družina d.o.o., Krekov trg 1, p. p. 95, 1001 Ljubljana, za založbo dr. Janez Gril. Ureja uredniški odbor, v. d. glavnega urednika Boštjan Debevec. Številko uredila Marija Krebelj. Lektorirala Marija Bratina. Izbor fotografij: Jernej Kastelec.

Božje okolje delno subvencionira Ministrstvo za šolstvo in šport RS. Letna naročnina za Slovenijo za leto 2009 je 22,80 evra, posamezna številka 3,80 evra. V ceno je vračunan 8,5% DDV. Transakcijski račun pri Novi Ljubljanski banki: 02014-0015204714 ali pri Raiffeisen banki: 24200-9003872930; letna naročnina za tujino je 33 evrov (letalsko 34,50 evra), nakazujte jo na devizni račun pri NLB d. d., Trg republike 2, 1520 Ljubljana, IBAN: SI56020140015204714, Družina d.o.o., Krekov trg 1, 1000 Ljubljana, SLO, SWIFT oz. BIC: LJBAS12X.

Telefon uredništva: 01/360-28-45, 01/360-28-00
e-pošta: bozje.okolje@druzina.si,
spletna stran: www.druzina.si,
naročila: 01/360-28-28.
Grafična priprava: Družina d. o. o., tisk: Tiskano v Sloveniji
Naklada: 4.400 izvodov.

Fotografija na naslovnici: Tatjana Splichal

Postni »poklon« Bogu

»Strah je odznotraj votel, odzunaj pa ga nič ni,« večkrat poslušajo otroci, ki se pred mračnim objemom noči zatekajo v postelje svojih staršev. Glede na zagotovila odraslih bi torej lahko rekli, da je strah zgolj izmišljotina bujne otroške domišljije, vendar »glej ga zlomka«, z leti se ne prikrade samo v otroške sanje, temveč velikokrat obvladuje tudi čisto sončne popoldneve odraslih. Včasih ga moramo sicer pri belem dnevu z lučjo iskati za svojimi dejanji, vendar kmalu pokuka iz zasvojenosti z internetom, iz umikanja iz odnosov, izogibanja zaprtih prostorov ali pokopališč, izza rdečice in klecavih kolen, ko moramo pred nekaj ljudmi na glas prebrati par vrstic ... Porogljivo se nam smeje celo z obrazov tistih, ki izgledajo trdni in s svojo močjo obvladujejo več kot le svoje življenje, danes sploh, če so nepreštevno premoženje pretopili v delnice.

Kristjani se strahu verjetno najbolj zavemo izven varnega zavetja cerkvenih klopi, ko nas na primer kdo od nevernih sodelavcev vpraša, kaj počnemo v nedeljo dopoldne. Bolj zahrbtnen je tisti strah, ki potuhnjeno vstopi v naš odnos z Bogom in nam pred oči postavi vse, kar bi ga lahko motilo; naše grehe, šibkosti ... Zaradi tega večkrat pred Edinim, ki nas v svojem objemu lahko ozdravi prestrašenosti in tesnob nezaupanja, kaj hitro zapremo vrata svoje duše in se začnemo s težavami ukvarjati sami. Tako se naše oči še bolj obrnejo v nas same, ne pa v njegov ljubeč pogled, ki lahko pomiri celo najbolj strašljive viharje v globinah človekovega bitja. Kot da vera v to, da lahko, seveda z našim sodelovanjem, uredi včasih skoraj nemogoče, zanj ne bi bila poklon.

V postnem času lahko torej poleg težko odpovedane čokolade in alkohola predenj prinesemo vse svoje strahove in tesnobe, čeprav se zdijo še tako nepremagljivi, saj se z vstalim Kristusom celo smrti, naši največji grozi, lahko le še posmehujemo.

Marija Krebelj

Zbal sem se in se skrili

Foto: splet

Globoko v nas je zasidrano trdovratno prepričanje, da si moramo ljubezen zaslužiti

Gospod Bog je poklical človeka in mu rekel: »Kje si?« Rekel je: »Slišal sem tvoj glas v vrtu, pa sem se zbal, ker sem nag, in se skrili« (1 Mz 3,9-10).

Svetopisemsko izročilo povezuje človekov strah z izvirnim grehom. Kača je v človekovo srce zasadila dvom o božji dobroti in človekoljubnosti. V svoji prekanjenosti je prikazala Boga kot nekoga, ki mu ne privošči, da bi užival življenje, kot tekmeča, ki je ljubosumen na svoje božanstvo in mu zato ni dobro zaupati. Ko je potem človek ugriznil v prepovedan sad, ko je torej sprejel to slabo podobo Boga, je spoznal, da je nag. Spoznal je, da je krhek, ranljiv, umrljiv. S strahom pred Bogom se je hkrati pojavil strah pred smrtjo, »strah, ki človeka vse življenja vklepa v sužnost«, kakor pravi pismo Hebrejcem (Heb 2,15).

Korenina vseh človeških strahov

Slaba podoba o Bogu in s tem povezan strah pred njim je torej korenina vseh človeških strahov. Po grehu postane božja navzočnost človeku nekaj težkega, neznosnega. Adam kar zbeži in se skrije pred Bogom. V božji besedi »Kje si?« človek ne prepozna več dobrohotnosti in božje skrbi zanj ne božje želje,

da bi mu, prestrašenemu, pomagal, temveč se začjenja braniti, opravičevati. Strah ga je pred kaznijo, njegovo razmišljanje je nekako sledeče: »Zdaj me Bog nima več rad. Ne more me imeti rad. Zapravil sem si njegovo naklonjenost. Nisem več dragocen in ljubljen v njegovih očeh. Nisem več cenjen in spoštovan. Nič nisem vreden. Takšen, kot sem, se ne morem več prikazati pred njim ...«

Ni se nam težko prepoznati v tem samogovoru, saj je nekaj izvirnega, nekaj, kar smo podedovali od svojih prastaršev, kar smo prinesli na svet in je ukoreninjeno v nas. Bojimo se, da nismo dovolj dobri, da bi bili ljubljeni in sprejeti. Ker je želja po ljubezni in sprejetosti naša največja potreba, je tudi strah tu največji. Globoko v nas je zasidrano trdovratno prepričanje, da si moramo ljubezen zaslužiti. To prepričanje je tako ali drugače vpleteno v vsa področja našega življenja. Vpliva na telo, duševnost in duha. Oblikuje kulturo, odnose, vzgojo, politiko itd. Najhuje pa je morda to, da to prepričanje zavira in celo ustavlja našo duhovno rast in hromi molitev. Če je naše izhodišče prepričanje, da si je ljubezen treba zaslužiti, potem je ves naš duhovni napor jalov, nerodoviten. Ljubezen je dar, ki ga je treba sprejeti. Nezaupanje Bogu se kaže tudi v velikem strahu,

Brez zaupanja ostane brezup

Pogovor s psihoterapevtom dr. Bogdanom Žoržem o vsakdanjih in patoloških strahovih ter o tem, kako se soočiti z njimi

Ob besedi strah običajno pomislimo na njen negativni pomen. Vendar je strah lahko tudi pozitiven, na primer kot obramba, opozorilo na nevarnost. Kaj sploh pomeni strah za telo, za psiho?

Strah je eno izmed človekovih čustev. Kot vemo, so čustva zelo pomemben del osebnosti. Včasih rečemo, da življenju »dajejo barvo«. V znatni meri uravnavajo način, moč, usmeritev človekovega odzivanja na vse, kar se dogaja v njem in okrog njega. Delitev čustev na »pozitivna« in »negativna« ni na mestu, ker so v bistvu vsa čustva pozitivna, in pomembna za človeka. Lahko bi govorili le o prijetnih in neprijetnih čustvih in strah je gotovo eno izmed neprijetnih.

Gledano razvojno je strah eno najstarejših čustev. Sledi vznemirjenosti, ki se poveže z izkušnjo nevarnosti. Je torej čustvo, ki ima svoj osnovni smisel v tem, da človeka opozori na pretečo nevarnost, usmeri nanjo njegovo pozornost, in spodbudi njegovo energijo. Strah zmanjša pomen drugih dražljajev oziroma sporočil iz okolja, ki bi bila lahko moteča pri obrambi pred nevarnostjo, četudi so to zanj lepe, prijetne stvari, ali dogajanje – in poveča pomen tistih sporočil iz okolja, ki so povezana z morebitno nevarnostjo. Tako se posameznik lažje pripravi na nevarnost in se ubrani pred njo. Zato lahko strah opazujemo že pri više razvitih živalih.

Kdaj je strah bolezenski?

Prej sem opisal delovanje strahu kot dela posameznikovega obrambnega odzivanja, torej zdravo delovanje strahu. Seveda pa pri človeku ni vedno tako. Strah je lahko tudi patološki, tudi hudo moteče bolezenski. In ko v vsakdanjem življenju govorimo o strahu, največkrat mislimo prav na ta bolezenski strah. Pregovor pravi: »Kogar je kača pičila, se boji zvite vrvi.« Nevarnost, zanj ogrožujočo izkušnjo, si človek zelo trdno vtisne v spomin – kar je seveda tudi

Si upaš povedati, da si kristjan?

Foto: Simon Nardin

S posamezniki o tem, kako drugim pričujemo o Kristusu

»Biti v Cerкви ne pomeni sedeti lepo pri miru in biti 'priden'. Pomeni sprejeti poslanstvo in 'zavihati rokave',« pravi Tomaž Kete, duhovnik koprške škofije, ki se ukvarja s študentsko pastoralo. Tako kot ljudje hitro razbobnajo dobre vsakdanje novice, je tudi naravno, da govorimo o krščanstvu, če ga le živimo. Po njegovem mnenju kristjani večinoma nismo vajeni pričevati. Na vprašanje, ali je za oznanjevanje vesele novice o Kristusu potrebno biti teološko zelo podkovan, pa odgovarja, da gre pri tem v prvi vrsti za prenos osebne izkušnje, ne pa za poučevanje. Kljub temu je primerno in potrebno, da kristjan svojo vero

pozna in jo zna razumno predstaviti, ker lahko tako razbije marsikakšen predsodek, napačno predstavo ali neresnico.

Nekristjani spoštujejo samozavest kristjanov

Alenka Paveo, grafična oblikovalka, pravi, da jo okoliščine vedno znova »prisilijo« v to, da spregovori o svoji veri. Zraven malo zares malo za šalo dodaja, da se to dogaja še posebej v času, ko »o kakšnih posebnih občutkih ali čustvih do Boga oziroma

»Neobloženosť« z nepotrebnim

Redovno uboštvo pomeni svobodno in v preprostosti srca hvaležno in veselo sprejemati božje darove ter jih deliti

Uboštvo ali revščina?

Vsi poznamo pravljico o srajci srečnega človeka. Neki kralj je hudo zbolel in ozdravila bi ga samo srajca srečnega človeka. Preiskali so vse kraljestvo, vendar srečnega človeka ni bilo. Vsakemu je kaj manjkalo, da ni bil popolnoma srečen. Na koncu so le našli nekega popolnoma srečnega mladeniča. A ta je bil reven in ni imel srajce. Bogastvo ni enačaj za srečo, kakor tudi revščina ne pomeni vedno žalosti in obupa. Velika hiša še ne pomeni bogastva in majhna ne uboštva. Imetje ne vodi nujno v navezanost in revščina še ne zagotavlja svobode srca. Revščina in uboštvo nista sinonima. Revščina nas zadene zaradi razlogov, ki prihajajo od zunaj (gospodarska kriza, izguba zaposlitve ...), ali zaradi nas samih kot posledica razsipnosti, neodgovornosti, lenobe, zasvojenosti ... Za uboštvo pa se odločimo in ga prostovoljno živimo kot odgovor na božji klic. Vendar je v redovnem uboštvu »neobloženosť« z nepotrebnimi stvarmi v veliko pomoč, da se laže posvetimo bistvenemu: Bogu, skupnosti, oznanjevanju.

Zastonjsko vabilo

Jezus je imel navado, da se je udeleževal obedov skupaj z ljudmi, ki s strani širše družbe niso bili priznani in cenjeni, s cestinarji in z grešniki (Mt 9,10; Lk 5,29). Ko je bil pri mizi, se mu je smel približati kdor koli, tudi žena, ki je bila poznana kot grešnica (Mr 14,3). Upal si je sestiti za skupno mizo tudi s farizeji (Lk 7,37) in celo z lastnim izdajalcem (Lk 22,21). Podoba gostije, ki je namenjena ubogim, obrobnim, grešnikom ..., je uporabljal tudi v prilikah. V njih so ubogi povabljeni brez pričakovanja, da bodo povrnili. Vabilo je zastonjsko in Bog računa na svoboden odgovor. Za udeležbo pri mizi božjega kraljestva ni treba imeti zaslug, spričeval, potrdil in bančne kartice. Drža Boga, ki vabi, do nas, ki smo povabljeni, je svobodna in

Foto: Janez Rus

Kriza in priložnost

Če nas bo kriza prisilila k večji skromnosti, bomo napeljeni v novo odkritje sočloveka, solidarnosti, vzgoje

Sezidati stop in narediti si ime

Človeški motor poganjajo sanje. Človek vedno znova lovi utopijo. Če bi ne bilo tako, bi zapravljal svojo odličnost in zlezel nazaj med živali. Med ideali, ki jih zasleduje, so posebej cenjeni tisti družbeni, ekonomski, politični. Vsaka generacija znova si reče: »Dajmo, sezidajmo si mesto in stolp, katerega vrh naj sega do neba, in naredimo si ime, da se ne bomo razkropili po vsej zemlji« (1 Mz 11,4). Gradnjo mesta oziroma vzpostavitev svojega imena razumemo kot zajezev nereda, kot povečanje varnosti, kot ustvarjanje razmer za srečo posameznika in skupnosti. Globlje gledano je naš graditeljski zanos kljubovanje času, ki neusmiljeno teče. Je tipanje po nesmrtnosti.

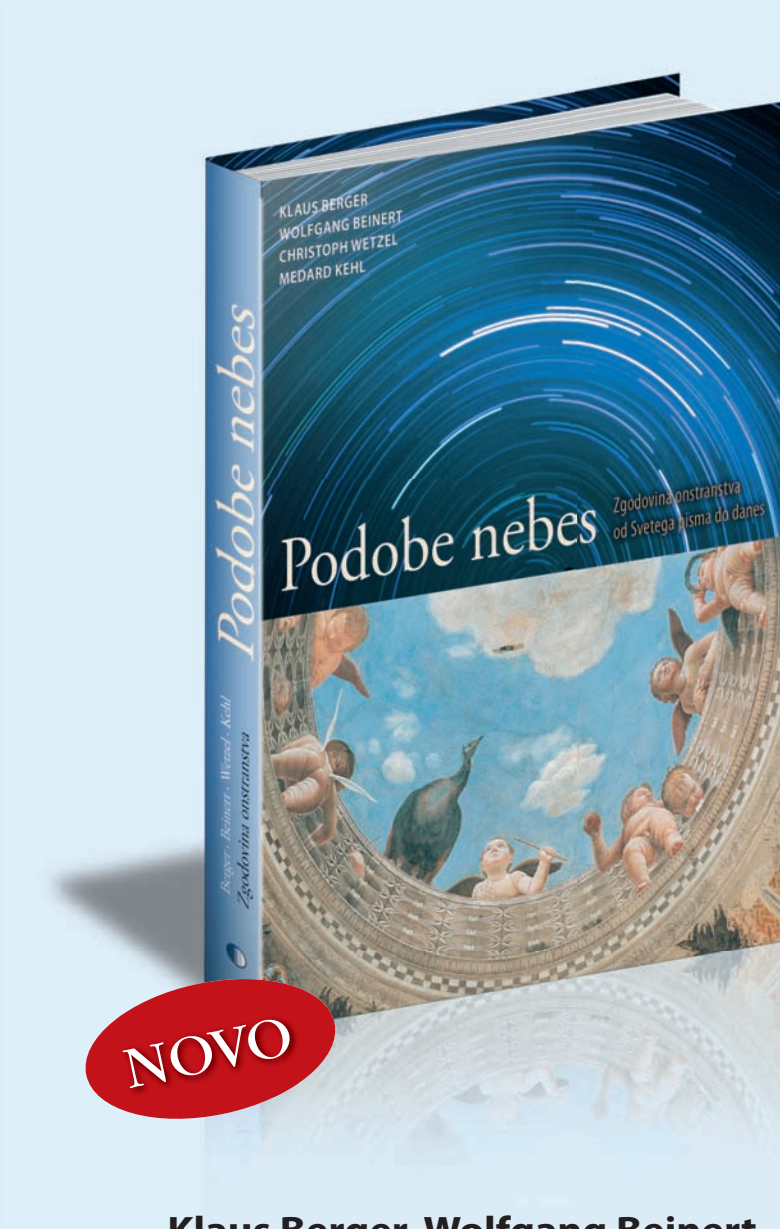
Eden izmed največjih tovrstnih projektov, kar jih pozna človeška zgodovina, je izgradnja mesta, katerega ime je še vedno mogočno in slavno – Zahod. Zahod bi moral biti tisto končno mesto, tisti najvišji stolp, tisto največ, kar zmore človek.

Sto samozavestjo nastopa pred drugimi deli sveta še danes odprto in brez sramu. Vsi bi morali postati kakor Zahod.

Orodje za izgradnjo Zahoda smo poiskali v razumu. Razum je dobil tako močno vlogo, da je izrinil tisočletno prvenstvo religije. Moralno in simbolno nalogo religije pa je prevzela ideja človekovih pravic.

Kot se je sesul babilonski stolp iz Geneze, tako se sčasoma spraznijo in razgradijo velike utopije. Dve svetovni vojni, mračne ideologije komunizma in nacizma, ekološka kriza, dvorezni meč znanosti, razpad družine in vse nižja rodnost govorijo o utrujenosti nekega mesta in o napihljenosti nekega imena. Zahod tvega. Lahko se zgodi, da bo kmalu nehal biti »luč v razsvetljenje narodov«.

Kam se umešča zdajšnja gospodarska kriza? Kaj pove? Kaj pove zlasti kristjanom, ki velikokrat, zlasti v zadnjem stoletju in zlasti na Slovenskem pri gradnji tega mesta nismo smeli biti zraven?

**Klaus Berger, Wolfgang Beinert,
Christoph Wetzel, Medard Kehl**

PODOBE NEBES

Zgodovina onstranstva od Svetega pisma do danes

Knjiga *Podobe nebes* pripoveduje o »zgodovini nebes«. Poglobljeno nas seznanja s predstavami o nebesih od svetopisemskih začetkov; prehodi zgodovino razmišljanja in prikazovanja nebes na Zahodu – od krščanskih začetkov in nekrščanske predzgodovine do novega veka in sedanjega časa. Prikaže tudi nekrščansko predstavo o nebesih. Knjiga je zakladnica različnih slikanih podob, od najbolj znanih mojstrov do ilustracij v knjigah.

240 strani, 42,50 evra